

JAARVERSLAG STICHTING PLATFORM ARMOEDE EN SCHULDEN FRYSLAN 2022.**1. Het bestuur van stichting Platform Armoede en Schulden Fryslân.**

Het bestuur heeft in 2022 vergaderd op 3 februari 2022, 9 mei 2022 en 25 november 2022.

Het bestuur bestond op 31 december 2022 uit:

Voorzitter: Waling Dijkstra

Secretaris/penningmeester: Ingrid Riemersma

Algemeen lid: Renaline Jacoba

2. Activiteiten PAS FRL 2022**a) Wijs met Grijs; verborgen armoede onder senioren**

Het jaar 2022 heeft bij PAS FRL vooral in het teken gestaan van de Theatervoorstelling Bingo!

Deze voorstelling ging over verborgen armoede onder senioren. De volgende werkzaamheden zijn verricht:

- Repetities van het Theatercollectief Ploech en Eide in De Oude Ambachtsschool
- Het bezoeken van dorps en buurthuizen als locaties voor de voorstellingen in de gemeenten Harlingen, Waadhoeke en Leeuwarden
- Het ontwikkelen en uitvoeren van een campagne om het thema breed bekend te maken en om bezoekers te werven
- Het publiceren van artikelen en bijdragen aan landelijke dagbladen, regionale tv en dagbladen en huis aan huis bladen
- Het geven van presentaties over het thema aan HBO/MBO scholen
- Overleggen met en presentaties voor zorginstellingen en gemeenten
- Het sluiten van overeenkomsten met locaties en de organisatie van alle voorstellingen
- Proefvoorstellingen en try-outs in de Oude Ambachtsschool
- In totaal 26 voorstellingen uitvoeren; bijna alle voorstellingen waren uitverkocht
- Heel intensieve en emotionele nagesprekken na de voorstellingen
- Gesprekken met Tryater over vervolgvorstellingen van Bingo! in 2023 'yn it Frysk'.

Er is veel publiciteit geweest rond het thema, de reacties van de bezoekers waren heel positief, de samenwerking met Ploech en Eide was heel goed, voor 2023 staan er 27 voorstellingen gepland bij Tryater (dorpshuizen in de hele provincie) en er wordt gewerkt aan een landelijke serie van voorstellingen.

b) Opleiding Ervaringscoach

Het opleiden van 45 coaches die mensen kunnen ondersteunen bij problemen rond armoede, schulden, laaggeletterdheid (en vaak ook eenzaamheid). Deze coaches kunnen hun werk doen op straat, in wijkcentra, op de werkvloer van bedrijven en instellingen, op verzoek van overheden, woningcorporaties, zorg en hulpinstellingen enz. Met als doel het opsporen en gezamenlijk afpellen van alle problemen, het wegwerken van (chronische) stress en het werken naar een positieve toekomst. Het project is opgeknipt in drie

opleidingsfases tot en met 2024 en het opzetten van een eigen VOF/collectief tot en met 2026.

PAS.FRL werkt in dit project samen met de fysiotherapiepraktijk van Aad van der Windt omdat gezond leven een belangrijk onderdeel van het project is. Er lopen op dit moment trajecten om te komen tot de financiering van dit project. Het Kansfonds heeft als startbijdrage € 45.000,- toegezegd en aangegeven vervolgbijdragen te willen geven. Het projectplan en begrotingen liggen inmiddels bij de Provinsje Fryslân, de gemeente Leeuwarden, het LOF (Leeuwarder Ondernemers Fonds), bij Fryslân Werkt. Met deze partijen zijn we of in gesprek of er staan afspraken gepland in 2023. Het is de bedoeling dat er in de zomer 2023 voldoende middelen toegezegd zijn zodat de eerste 15 mensen kunnen worden opgeleid. Geplande start september 2023.

c). Fit met een goed gebit gericht op kinderen en jongeren

De landelijke cijfers over mensen die geen tandarts (meer) bezoeken zijn schokkend. De laatste cijfers van Dokters van de Wereld laten zien dat het in Nederland in totaal om 1.5 miljoen mensen gaat.

Enkele cijfers die van toepassing zijn op de gemeente Leeuwarden:

In de gemeente Leeuwarden gaan 1.400 peuters niet naar de tandarts. In de leeftijdsgroep 4 t/m 17 jaar, gaan 3.800 kinderen/jongeren niet naar de tandarts.

De belangrijkste reden waarom kinderen en jongeren niet naar de tandarts gaan, is angst voor de kosten. Ongeveer 20% van de ouders is niet van op de hoogte van het feit dat bijna alle tandartshulp voor kinderen en jongeren tot en met 17 jaar gratis is. Ouders die vanwege angst de tandarts mijden gaan ook niet met hun kinderen naar de tandarts. Het niet naar de tandarts gaan van kinderen en jongeren geeft niet alleen zichtbare ellende. Ontstoken tandvlees en de daarmee samenhangende bacterie-vorming kan leiden tot tal van ernstige ziektes en aandoeningen.

Het projectplan tbv kinderen en jongeren is naar de gemeente Leeuwarden en de provinsje Fryslân gegaan. Ook is het projectplan naar ziektekosten verzekeraars De Friesland en Avéro gestuurd; afspraken volgen in 2023. Het projectplan is besproken met drie scholen van Piter Jelles en zij hebben alle medewerking toegezegd. Met name het praktijkonderwijs (Impuls en De Dyk) gaf aan dat ze zich grote zorgen maken. Ook is het projectplan besproken met drie scholen voor basisonderwijs in Huizum west. Het projectplan is ook voorgelegd aan- en van commentaar voorzien door een 'sociale' Leeuwarder tandarts.

In dit project wordt samengewerkt met het UMCG (Universitair Medisch Centrum Groningen), Campus Fryslân, de gemeente Leeuwarden en Leeuwarder tandartsen. Geplande start van de voorbereidingen op de campagne zomer 2023; start uitvoeringcampagne voorjaar 2024.

d) Fit met een goed gebit gericht op volwassenen

In de gemeente Leeuwarden gaan in totaal 9.500 volwassenen van 18 jaar en ouder niet (meer) naar de tandarts (=10% van het totaal aantal volwassenen). Uit onderzoek blijkt dat ongeveer 70% van mensen met een (te) laag inkomen, geen aanvullende tandarts verzekering hebben. Daar vallen ook jongeren onder die net 18 jaar zijn geworden en zelf weinig inkomen hebben en geen ouders die hen financieel kunnen steunen. Het project is gericht op tandheelkundige hulp waardoor het gebit pijnvrij, ontstekingsvrij en functioneel is. De schatting van enkele Leeuwarder tandartsen is dat er gemiddeld € 3.500,- per persoon nodig is om dit te kunnen bereiken. Het rekensommetje: $9.500 \times € 3.500,- = € 33.250.000,-$.

Dat lijkt een gigantisch bedrag maar afgezet tegen de effecten en kosten van ontstoken tandvlees op de gezondheidszorg (in Nederland jaarlijks geschat op € 9.5 miljard) valt dit nog te overzien.

Binnen dit project is er een samenwerking nodig met de Leeuwarder tandartsen. De eerste gesprekken met twee tandartsen hebben al plaatsgevonden. Er wordt samengewerkt met de Campus Fryslân (RUG), het UMCG, Dokters van de Wereld en er is een oriënterend gesprek geweest met De Friesland Zorgverzekeraar. Er wordt gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst met het UMCG om stagiaires op dit project in te zetten (er zijn er nu al twee actief).

De planning is om in de zomer van 2023 een eerste groepje van twaalf kandidaten te helpen. Dat zal gebeuren in samenwerking met de Leeuwarder tandartsen en Dokters van de Wereld. Deze start zal als katalysator moeten werken waardoor er in de jaren erna ongeveer 1000 mensen per jaar geholpen kunnen worden.

e) H€LP mijn ouders hebben geen geld

Het project H€LP mijn ouders zijn arm bestaat uit twee onderdelen t.w. een digital loket waar kinderen en jongeren anoniem hun informatie kunnen halen en brengen. En het opzetten van platforms van drie leeftijdscategorieën waardoor kinderen en jongeren die te maken hebben met armoede, sociale uitsluiting, niet mee kunnen doen, een niet zo'n positief toekomstperspectief enz. Met dit project komen kinderen en jongeren met een armoede problematiek uit de anonimiteit. Er wordt geprobeerd om ze een gezicht te geven. De kinderen en jongeren stellen zelf vast wat hun doelen zijn en voor welke thema's ze zich sterk maken. Dit project moet een project zijn van, voor en door kinderen en jongeren. Eind 2022 is er over dit project overleg geweest met de gemeente Leeuwarden ('een sympathiek project'), met enkele basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs, met jongerenorganisaties Tienskip en Claim your future, met de organisatie Sta op voor kinderen en met een tiental individuele kinderen/jongeren.

Het projectplan ligt op dit moment bij de gemeente Leeuwarden en bij de provinsje Fryslân en er worden fondsen benaderd om de benodigde financiën voor dit project bij elkaar te brengen.

f) Sociaal Platform Leeuwarden

Er wordt veel gepraat over mensen in armoede maar veel te weinig met mensen in armoede. Als er armoede gerelateerde projecten en gelden op de agenda van de gemeenteraad staan dan staan de gevestigde partijen als Amaryllis, Humanitas, Jimmy's enz. vooraan om zich te manifesteren en een greep uit de pot te doen.

PAS.FRL pretendeert een platform te zijn. Vanaf de start werd zo nu en dan geagendeerd hoe we dat vorm zouden kunnen geven. De laatste maanden van 2022 zijn er met een aantal mensen gesprekken geweest over het opzetten van zo'n platform. Er is een groepje van vier mensen met ervaring met weinig geld, schulden enz. dat bezig gegaan met het opzetten van zo'n platform. Als start wordt een soort van mini-conferentie gaan houden (in mei/juni 2023); een conferentie met een 40-50 deelnemers die de koers voor het platform uit gaan stippelen en een soort van 'dagelijks bestuur' gaan kiezen. De rol van zo'n platform is om gevraagd en ongevraagd hun mening geven over allerlei ontwikkelingen en gebeurtenissen, het schrijven van blogs, het doen van voorstellen aan de gemeenteraad, het inspreken bij de gemeenteraad enz.

g) Boodschappen service en andere noodzakelijke artikelen

Sinds de oprichting van PAS Fryslân krijgt PAS.FRL allerhande zaken aangeboden tbv de doelgroep mensen met weinig geld. Er zijn een aantal mensen (ook een groepje van vier zussen) die vaak, soms maandelijks, tassen vol boodschappen aanleveren. Ook worden er kleren aangeleverd en is er een vraag naar bijv. babyspullen dan is er binnen enkele dagen een volledige babyuitzet bij elkaar gebracht. Het is de bedoeling dat we dit uitgifte systeem wat beter gaan organiseren. De website van PAS.FRL kan zodanig worden ingericht dat mensen er dingen kunnen halen of brengen. Twee vrijwilligers hebben aangegeven dit onderdeel van de website te willen beheren. Zij willen ook de binnengekomen spullen selecteren, gerichte pakketten samenstellen en zorgen voor de bezorging van de spullen.

h) Losse projecten

- a) Gratis kaartjes voor voorstellingen voor Tryater voor kinderen en jongeren. Sinds het opstarten van de Bingo voorstelling zijn er gesprekken geweest met de directie en marketing medewerkers over het gratis beschikbaar stellen van tickets voor voorstellingen en gratis plekken voor de Jeugd Theater School – Meeuw. Tot nu toe zijn er drie voorstellingen door kinderen uit gezinnen met weinig geld bezocht. PAS.FRL werkt in dit projectje o.a. samen met de stichting Sta-op-voor-kinderen in Leeuwarden en twee basisscholen in Huizum west.
- b) Jena-planschool De Paulusschool in Huizum west heeft sinds het nieuw schooljaar een cadeaukast geïnstalleerd. Deze kast is bedoeld voor ouders om óf hun eigen kind(eren) een Sinterklaas/verjaarscadeautje óf een cadeautje uit te zoeken voor een kind dat jarig is zodat hun kind de verjaardag kan bezoeken mét een cadeautje. PAS.FRL gaat soms met een ouder naar de school en kast. En brengt soms ter aanvulling nieuwe/of bijna nieuwe cadeautjes naar de kast.
- c) Regelmatig wordt PAS.FRL uitgenodigd voor het verzorgen van lessen, colleges, het begeleiden van minors en andere onderzoeken door NHL-Stenden en de RUG (Rijks Universiteit Groningen) en Campus Fryslân (ook RUG).
- d) In het kader van herkennen van armoede op de werkvloer en hoe om te gaan met kwesties als armoede en schulden, neemt PAS.FRL deel aan bijeenkomsten van werkgevers/HR mensen die door Adecco Uitzendbureau worden georganiseerd

i. Een eigen werkruimte voor PAS.FRL

In gesprekken met het Wijkpanel Huizum west is de vraag gesteld wat het panel concreet kan doen voor mensen met een armoedeproblematiek / PAS.FRL. Tijdens het laatste overleg in december 2022 spraken we over huisvesting voor PAS.FRL. Een klein lokaal voor PAS.FRL in De Oude Ambachtsschool in Huizum west zou niet gek zijn. Het wijkpanel wil graag een ruimte met PAS.FRL delen. Het wijkpanel wil er graag één keer per maand haar vergaderingen houden en soms eens mensen ontvangen. PAS.FRL kan er de rest van de tijd over beschikken voor overleggen, ontvangsten, werkruimten voor vrijwilligers en betaalde medewerkers enz. Het wijkpanel wil in ieder geval de kosten voor een jaar gaan betalen.

j. Wat staat er op de werk agenda van PAS FRL voor 2023?

- a) Het afronden en verantwoorden van het project Wijs met Grijs/Bingo!
- b) Discussie en besluitvorming over een toekomstbestendige structuur en organisatie van PAS FRL
- c) Het uitvoeren en organiseren van activiteiten genoemd onder punt 2 van dit jaarverslag

- d) Het samen met de gemeente Leeuwarden ontwikkelen van preventie beleid armoede en schulden
- e) Het aan 'de voorkant' ontwikkelen van gemeentelijk beleid ten aanzien van thema's rond armoede, schulden, laaggeletterdheid en eenzaamheid
- f) onderzoek en besluitvorming over huisvesting voor de activiteiten van PAS FRL

Het bestuur van stichting Armoede en Schulden Fryslân; 31 maart 2023.